

Nr. 25.

Warszawa

$\frac{11}{23}$ czerwca 1866 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Jak dalece świat finansowy przygotował się do wojny, pokazuje się z tego, że samo jéj zaczęcie już go nie strwożyło. Ogólne obniżenie nastąpić nie mogło, bo giełdy stanęły u kresu. Teraz bieg wypadków inaczéj oddziaływać będzie: zamiast ruchu ogólnego, objawią się na giełdach ruchy cząstkowe; każda większa bitwa będzie hasłem do podniesienia jednych papierów, a obniżenia innych. Tak naprzykład w chwili kiedy to piszemy, dowiadujemy się o raptownem podskoczeniu papierów austrjackich o 5% w skutek wiadomości o odniesionem jakoby zwycięztwie pod Opolem.

Postawa banku francuskiego przed samym wybuchem wojny, przedstawia niezwykłe zjawisko: fundusz metaliczny daléj się zwiększa, — przechodzi cyfrę 600 miljonów franków, jakiéj nigdy nie dosięgał; rachunki bieżące również doszły do cyfry niepraktykowanéj 440/milj. fr.; zmniejszył się tylko portfel po likwidacji 1 czerwca, jak to było przewidziane, ubyło wreszcie biletów w obiegu.

W Londynie stosunki pieniężne polepszają się znacznie, pomimo nową znaczną upadłość banku Agra i Masterman, spowodowaną operacjami filij indijskich. Bilans banku angielskiego wykazuje wzrost funduszu metalicznego o 35/m. fr. i przeszło o tyleż rezerwy w biletach. Skup prywatny zniża się do 9, a nawet 8%, co dowodzi większéj obfitości, a przynajmniéj swobodniejszego ruchu kapitałów.

Mówią o zamierzonych dwóch wielkich pożyczkach: francuskiéj na 500 albo 600/milj. fr. i włoskiéj przymusowéj na 750/m. fr. Ta ostatnia miałaby zastąpić kurs przymusowy biletów bankowych; zachodzi tylko kwestja, co łatwiejsze, a raczéj co możliwe w obecnych okolicznościach?

Renta francuska, a nawet renta włoska, z nastaniem chwili stanowczéj znajdują więcéj pokupu niż w czasie niepewności.

U nas podobnież się rzecz ma z listami zastawnemi, których kurs w przeciągu 3-ch dni podniósł się o $2^{1}/_{2}$% (z 83 na $85^{1}/$).

Akcje dróg żelaznych zaniedbane. Pożyczka premjowa ruska kupowana drożéj o 1%, metaliki 4% poszukiwane.

Wexle na place niemieckie zniżyły się; na inne prawie bez zmiany:

Na Berlin	2 m. $148,^{6}$ %;	doraźnie (a vista)	$150,^{8}$ %
— Wiedeń	„ $108,^{5}$	„	$109,^{4}$
— Paryż	„ $149,^{6}$	„	$150,^{8}$
— Londyn	3 m. $147,^{5}$	„	$151,^{2}$

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 15 — 21 czerwca.

	Stopa %	PARI	Piątek 15 czerw.	Sobota 16	Poniedz. 18	Wtorek 19	Środa 20	Czwar. 21	Stosunek ost. do pari na 100.
1. Papiery publiczne.			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — Ruble						
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500).	4	100	.	.	.	.	.	*80,75	*80 3/4
Bilety Skarbu Kr. Pol.	4 3/25	100	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	110	.	.	.	.	.	146 2/3
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z kup.	5	45	55	.	.	.	.	.	122 1/5
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	29	.	.	.	.	.	96 2/3
	5	30	35	.	.	.	.	.	116 2/3
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	45	.	.	.	.	.	45
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	60,75	60,83	60,50	60,50	.	60	60
kupon	.	.	.	.	.	.	.	0,23 1/3	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	*83,50	.	.	.	.	.	*83 1/2
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	110,25	110,50	110,50	110,75	111	111	111
„ „ z 1866 r.	5	.	105,25	105,50	105,50	105,50	105,75	105,50	105 1/2
Metaliki (300) lutowe	4	100	101	101	100,75	100,75	101	101	101
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	101,17	101,17	101	101,17	101,50	101,25	101 1/4
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj).	5	100	.	.	.	85	.	.	85
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	83	83	83	83,33	84,33	85,50	85 1/2
„ „ „ ser. 2	4	100	81,75	.	81,83	82,17	83,33	84,25	84 1/4
kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,98 8/9	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	64	64,50	.	.	.	.	107 1/2
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	.	.	.	58	58	58	58
„ „ Teresp. (100)	5	100	.	.	.	.	.	*93	*93
„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	*93,25	*93 1/4
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	.	128	128,50	.	.	102 4/5
Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	4 1/2	100	97,50	.	.	.	.	.	97 1/2
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies	.	92,857	139,20	139,05	138.60	.	137,40	138	148 3/5
Gdańsk (100) „	.	92,857	.	.	137,70	.	.	.	148 1/3
Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	213,75	.	213,45	.	.	.	151 1/2
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	9,36	9,35	9,33	.	9,30	9,30	147 1/2
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	112,50	.	.	.	.	.	149 3/5
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	102,15	.	.	.	.	100,80	108 1/2
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	*99	.	.	.	.	.
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	7,45	.	.	.	.	.	144 1/2
Napoleondor	.	5	. .	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	4,15	.	.	.	.	.	138 1/3
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Peter.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Hamburg.
bankowa:	6 %	6	10	4	5	9	7	—
giełdowa:	—	7	9 (8)	4	5	9	7	7 1/2 (8 1/2)

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 12 Czerwca.	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub.(—)	w d. 19 Czerwca.
	r u	b l	i
1. Skup: Portfel a) wexli krajowych..	1.209.110, 70	+ 86.883, 37 — 127.468, 25½	1.168.525, 81½
1. Skup: Portfel b) „ zagranicznych	556.984, 73	+ 265.174, 93 — 30.492, 85	791.666, 81
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	1.447.403, 06	+ 81.533, 72 — 46.187, 72	1.482.749, 06
3. „ na zast. towarów a) wełny .	54.362, 58½	+ 12.400 — 13.500	53.262, 58½
3. „ na zast. towarów b) in. tow.	233.008, 59½	+ 2.160 — 4.250	230.918, 59½
Łącznie (3)	287.371, 18	— 3.190	284.181, 18
4. „ „ kosztowności..	529.835, 86	+ 7.588, 21 — 7.888, 28	529.535, 79
5. Otwarte kredyta.	3.712.325, 82½	+ 431.834, 93 — 490.077, 48½	3.654.083, 27
6. Kasa: Monety srebrne............	2.771.583, 08	+ 6.683, 54	2.778.266, 62
6. Kasa: „ złote..............	29.978, 14	+ 10, 30	29.988, 44
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego.....	911.148	+ 14.400	925.548
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa......	557.197	+ 406.457	963.654
Łącznie (6)	4.269.906, 22	+ 427.550, 84	4.697.457, 06

BILANS RUSKIEGO BANKU PAŃSTWA,

w d. 1/13 czerwca 1866 r.

STAN CZYNNY.		rubli
1. Kasa wymiany:		
Moneta złota..	53.122.870, 20	84.524 221, 65
„ srebrna	7.401.351, 45	
Papiery publ...	24.000.000 .	
2. Kasa obrotowa: bilety 4% i kred.		13.399.973, 97
3. Papiery procentowe..........		12.901.869, 68
4. Dług bezpr. skar. za bilety kred.		568.467.029, 30
5. Dług skarbu z pożyczek od bank.		40.185.936, 21
6. „ „ z oper. wykup....		133.601.084, 77
7. Z pożyczek prywatnych......		268.396.252, 16
8. Wexle i inne papiery terminowe		6.124.773, 43
9. Zal. na zast. pap. publ., akcij, tow.		30.757.223, 86
10. Rachunki bieżące skarbu i władz		29.113.809, 93
11. Awanse skarbowi na bud. dr. żel.		27.814.629, 21
12. „ zakładom kredytowym.		24.907.966, 52
13. Kapitały kantorów...........		9.200.000, —
14. Inne czynniki...............		32.691.609, 45
Razem		1.282.086.380, 14

STAN BIERNY.		rubli
1. Kapitał zakładowy banku...		15.000.000, —
2. „ rezerwowy.........		3.547.889, —
3. Depozyta banku wymagalne	50.125.832, 06	82.931.495, 03
„ terminowe (3–10 lat)	32.805.662, 97	
4. Depoz. dawn. instyt. kredyto.		41.566.514, 69
5. „ Kasy oszczędności...		3.119.010, 49
6. Procenta od depozytów.....		12.971.952, 65
7. Bilety kredytowe w obiegu...		649.820.651, —
8. „ 5% banku „ ...		262.180.000, —
9. „ 4% „ „ ...		69.307.200, —
10. Rachunki bieżące bez %.....		51.310.696, 92
„ „ procentowe.		13.814.217, 02
11. Rachunki z kantorami.......		4.874.580, 52
12. „ z zakładami kredyt.		29.925.957, 14
13. Inne bierniki.............		41.716.215, 68
Razem		1.282.086.380, 14

BILANS BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 7/8 czerwca.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski.
	franków	
Fundusz metaliczny.....	602.328224	331.974825
Portfel i zaliczenia na złoto........	743.738310	794.296125
Zaliczenia na pap. publ. akcje........	79.776200	270.335275
Dług skarbu i inne wart..	157.463272	375.000000
	1.583.306006	1.771.605425

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski.
	franków	
Bilety w obiegu........	878.458125	636.323006
Przekazy z term. kilkod..	21.535429	14.192650
Rachunki bieżące.......	440.555404	671.404950
Kapitał zakładowy......	182.500000	363.825200
Zysk do kapit. doliczony.	7.044776	—
Inne bierniki..........	53.212272	85.859625
	1.583.306006	1.771.605425.

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Jedwab'.** Zbiór jedwabiu w Europie, który jeszcze w r. 1854 wynosił 7¼ miljonów kilogramów, spadł skutkiem niszczącéj choroby jedwabników do 1½, a najwięcéj 2 miljonów kil. w roku zeszłym. Z tego powodu przywóz surowego jedwabiu z Azji wschodniéj. zaczął przybierać nadzwyczajne rozmiary. Gdy europejski zbiór w roku 1863 wzrósł znowu do 5⅓ miljonów kil., wstąpiła w producentów nadzieja, że choroba już złamaną została; lecz zapomniano o tém, że wówczas stan powietrza był szczególnie hodowli jedwabników sprzyjający, że toż samo było i w r. 1865, a pomimo to, zbiór, który jeszcze w r. 1864 wynosił 3 miljony kil. zmniejszył się prawie do połowy.

Dla tego też przemysł jedwabniczy zwrócił się więcéj stanowczo jak kiedykolwiek ku Wschodowi, ażeby przywozem stamtąd pokryć europejski niedobór. Zasilenie ze Wschodu w dwojaki sposób może nastąpić: albo przez sprowadzanie japońskich jaj jedwabniczych, opierających się prawie bez wyjątku niszczącéj chorobie, a których na zasilenie hodowli jedwabników w r. 1866 sprowadzono w roku zeszłym 2.000.000 kartonów, odpowiadających zbiorowi 4 miljonów kilogramów jedwabiu, gdy w r. 1864 sprowadzono ich tylko około 240.000, a w r. 1863 — 6.000 kartonów; lub też po prostu przez sprowadzanie bengalskiego, chińskiego i japońskiego surowego jedwabiu, dawno już w handlu świata znanego. Wywóz z Bengalu dosyć jest regularny i żadnemi przeszkodami nie tamowany, wszakże z powodu nie wielkiéj produkcji zbyt ograniczony; w r. 1864 wynosił 7.614, a w r. 1865 9.011 bel. Wywóz z Chin przez wojnę domową do ⅓ zredukowany, zaczyna z jéj uśmierzeniem wzrastać: z 25.325 w roku 1864 podniósł się w r. 1865 do 38.900 bel. A że zbiór roczny Chin ceniony jest na miljon bel (100—150 miljonów kilogr.), zatem jest nadzieja, że wywóz stąd znacznie z czasem podnieść się może. Produkcja Japonji tylko na 130.000 bel rocznie (zapewne za mało) jest oszacowana, z których wywieziono do Europy:

w r.	1859	555 bel
„	1860	7.771 „
„	1861	8.969 „
„	1862	10.796 „
„	1863	24.694 „
„	1864	11.711 „

Zmniejszenie wywozu surowego jedwabiu w ostatnim roku tłómaczy się wzrostem wywozu jaj.

Wielkim placem handlowym dla azjatyckiego jedwabiu surowego jest dotąd Londyn; do Marsylji wchodzi tylko jedwab' z Persji, Turcji i zaledwie ¼ część z Chin wywożonego. Nie dowodzi to wszakże, iżby przemysł jedwabniczy Anglji kwitnął tak jak bawełniany lub wełniany; przeciwnie chyli się coraz więcéj ku upadkowi. Wyrobiony sztucznie pod opieką systemu protekcijnego, musi niknąć pod wpływem zdrowego powietrza wolnego handlu,— tém bardziéj, że polegając więcéj jak każdy inny przemysł na robocie ręcznéj, nie wytrzymuje konkurencji z Francją i Niemcami, gdzie robotnik daleko tańszy. Na dowód tego przytaczamy, że gdy w r. 1844 przemysł jedwabniczy całéj Anglji zużywał około 2 miljonów kilogramów surowego jedwabiu, zużyto go w roku 1864 zaledwie 1.200 000, zaś w samym tylko Crefeld (nad Renem w Prusach) przerobiono w r. 1844-m 155.956 kilogramów, a w r. 1864—436.971 kilogr. pomimo, że cena jedwabiu surowego doszła do nadzwyczajnéj wysokości, przewyższa bowiem o 100% cenę przecieciową, a o 200% najniższą cenę ostatnich lat 20.

Zachodzi teraz pytanie, czy w obec coraz więcéj wzmagającego się przemysłu jedwabniczego w Niemczech (Crefeld i Elberfeld), we Francji (Lyon), w Szwajcarji (Zurich), i w obec upadku téj gałęzi przemysłu w Anglji, Londyn pozostanie nadal głównym placem handlowym dla surowego jedwabiu azjatyckiego?

Handel jedwabiem, jako artykułem wielkiéj w stosunku do wagi wartości, znosi z łatwością małe zboczenie z drogi prostéj, a z drugiéj strony wymaga bardzo znacznych kapitałów; z tych powodów Londyn będzie dopóty hurtownikiem Europy, dopki marynarka handlowa innych krajów nadbrzeżnych odpowiednio się nie rozwinie i dopóki kraje te nie będą miały więcéj srebra i złota na zapłacenie jedwabiu, który tylko za gotówkę może być sprowadzany.

— **Przesyłka pod przepaską** druków i litografij zarządzoną została *w Rosji*, w sposobie próby, za opłatą po 1 kopiejce za każde 3¼ łuta. (Cyrkularz departamentu poczt z d. 21 maja r. b.)

— **Rachunkowość Śmilańska** p. J. *Przygodzkiego* wyszła w broszurce i obejmuje wykład rachunkowości gospodarskiéj według systemu praktykowanego w dobrach Śmiła gubernji Kijowskiéj.

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.